

ЛІТЕРАТУРА:

1. Наказ МВС України від 10.09.2009 № 390 «Про затвердження Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09#Text>
2. Пілюков Ю.О. Використання інформаційних систем в експертних підрозділах МВС України : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09. Київ : КНУВС, 2009. 257 с
3. Разумов Э.А. Криминалистические учеты: Методическое пособие. – К.: РИО МВД Украины, 1991. – 244 с.

УДК 343.85:343.378

Рогатинська Н. З.

*д.ю.н., в. о. зав. кафедри кримінального
права та процесу і правоохоронної діяльності
Західноукраїнський національний університет*

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАХОДІВ ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ У МИТНІЙ СФЕРІ

На сучасному етапі світового соціально-економічного розвитку правопорушення, які вчиняються у сфері митних відносин, набули таких великих розмірів, що проблема їх усунення розглядається не тільки в межах окремих держав чи певного регіону, а й на світовому рівні. З метою створення перешкод до їх поширення та усунення негативного впливу на економіку, кожна країна здійснює комплекс заходів, спрямованих на розробку та реалізацію програм, вдосконалення національного законодавства та застосування практики боротьби з порушеннями митних правил.

Україна за вчиненням правопорушень у сфері державної митної справи за масштабами та способами вчинення, на нашу думку, посідає одне з перших місць. Це, зокрема, підтверджується розробкою державними органами цілого ряду організаційно-практичних заходів у взаємодії всіх державних органів щодо пошуку нових методів боротьби з порушеннями митних правил та посилення державного впливу у цій сфері.

На сьогодні причинами збільшення вчинення правопорушень у митній сфері є той факт, що ця діяльність стала одним із основних джерел заробітку для значної частини громадян України, потужним елементом економічної основи діяльності організованих груп, які широко застосовують схеми ухилення від оподаткування та сплати митних платежів.

Дослідженню проблеми щодо запобігання і протидії митним правопорушенням в Україні присвячені роботи українських науковців: І. Г. Богатирьова, О. І. Богатирьової, С. В. Бородіна, Л. М. Галенської, О. М. Джужи, І. І. Карпеця, Г. Л. Кохана, В. М. Кудрявцева, Є. Г. Ляхова,

В. А. Мисливого, В. П. Панова, Ю. О. Решетова, В. В. Топчія, В. І. Шакуна, Н. С. Юзікової та деяких інших учених.

Метою є аналіз міжнародного досвіду щодо запобігання і протидії митним правопорушенням.

Митні злочини залишаються діяннями, визнаними світовим суспільством як ті, що «становлять загрозу економічним, соціальним та фіскальним інтересам держав та законним інтересам торгівлі» [1].

Одним із найвагоміших чинників належного забезпечення та захисту національних інтересів та національної безпеки України є ефективність здійснення органами митного спрямування України державної митної справи. По суті, основними домінантами у процесі трансформації державної митної справи як складової зовнішньоекономічної діяльності стали глобалізація регулювання митно-правових відносин, підвищення рівня гармонізації, узгодженості та уніфікації законодавства України з питань державної митної справи відповідно до світових стандартів і вимог та удосконалення організації та управління системи суб'єктів здійснення державної митної справи відповідно до вимог часу.

Вітчизняні реалії, пов'язані із входженням України у світовий простір, вимагають розробки ґрунтовних наукових теоретичних основ формування адміністративно-правової концепції здійснення державної митної справи.

Для України є цікавим досвід Румунії – країни, економіка якої у недавньому минулому базувалася на державній формі власності та мала планову економіку. На початку 90-х років у країні відбувся бурхливий розвиток ринкових відносин. Через недосконале законодавство, корупцію, низький рівень обладнання технічними засобами митного контролю, відсутність кваліфікованих кадрів митні правопорушення стали тотальним явищем. Проте нині приклад Румунії свідчить, що цілеспрямована та клопітка робота над усіма аспектами згаданої проблеми дає свій позитивний результат. Боротьба з митними правопорушеннями в країні є багаторівневою і системною, відповідає високим стандартам Європейського Союзу, а саме належне правове регулювання, вдосконалені механізми та форми співробітництва у даній сфері, високий рівень взаємодії тощо. Різними установами здійснюється аналіз діяльності митних органів Румунії, у тому числі у сфері запобігання та боротьби з митними правопорушеннями. Успішно працює моніторинг Митної служби Румунії (DGV), що дає підґрунтя для вдосконалення законодавства [2, с. 163].

Для Англії та Франції притаманним є те, що державними органами здійснюється жорсткий контроль за обігом будь-яких видів наркотичних засобів, йде активне протистояння наркомафії, але найбільш радикальні заходи не вживаються. В цих країнах наркоманів в судовому порядку відправляють на примусове лікування. Одночасно в зазначених країнах боротьба з наркотиками на законодавчому рівні поєднується з потужною антинаркотичною пропагандою, спрямованою, насамперед, на найбільш вразливі категорії населення – безробітних, учнів та студентів [3, с. 193-194].

У Швеції аналогічно організована система «єдиного вікна», де всі відомості від учасників ЗЕД консолідуються через митний орган, а потім, за необхідності, направляються в інші державні органи, служби ветеринарного і фітосанітарного контролю, податкову та банківську системи держави. У Швеції вирішене питання про відправлення вантажної декларації вантажоперевізником з допомогою sms-повідомлення. У такий спосіб згадані країни, створюючи хороший клімат для учасників ЗЕД, суттєво зменшують чисельність виникнення у них причин для вчинення митних правопорушень, що, своєю чергою, веде до збільшення надходжень у бюджет, поліпшує роботу всіх секторів економіки [4, с. 174]

Отже, спираючись на досвід функціонування органів, що забезпечують фінансову безпеку у країнах ЄС, необхідно створити умови покращення ефективності діяльності новоствореного суб'єкта забезпечення і захисту фінансових інтересів держави та боротьби з порушеннями митних правил, зокрема щодо створення нових та удосконалення існуючих інформаційно-пошукових систем; запровадження сучасних методів і форм організації отримання розвідувальної інформації; переорієнтування інформаційно-довідкової роботи на розвідувально-аналітичну з метою отримання можливості прогнозувати тенденції криміналізації економіки, оцінювати наявні ризики, ступінь їх небезпечності та масштаби на регіональному, національному та міжнародному рівнях; запровадження моніторингу національної системи запобігання та протидії економічній злочинності на основі моделювання оцінки її стійкості до кримінальних загроз економічній безпеці особи, суспільства, держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства від 09.06.1977. Верховна Рада України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_926. (дата звернення 07.07.2019).
2. Демчук М.В. Митні правопорушення: запобігання та протидія в контексті зарубіжного досвіду. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2019. Том 30 (69). №4. С. 160-165.
3. Погорецький М.А., Черниш Р.Ф. Міжнародно-правовий досвід у сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків. Право і суспільство. 2012. №6. С. 192-197.
4. Комаров О.В. Світова та європейська практика з реалізації механізмів управління кордонами та адміністрування ризиків у митній галузі в контексті гарантування державної безпеки. Вісник АСМУ. Серія «Державне управління». 2013. № 2(9). С. 174